

Handläggare
Isabella Sauma
Telefon: 08-508 19 427

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2022-05-24

Träffsäkert – ett nytt bostads- och familjestöd (SOU 2021:101)

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen av betänkandet Träffsäkert – ett nytt bostads- och familjestöd (SOU 2021:101).

Sammanfattning

År 2018 beslutade regeringen att utreda reglerna för bostadsbidrag och underhållsstöd för att öka träffsäkerhet och minska skuldsättning. Utredningen har nu presenterat sitt betänkande. Förslagen handlar framför allt om att ändra nuvarande regler. Utredningen tar upp att personer med ojämn årsinkomst riskerar att hamna i skuld hos Försäkringskassan och Kronofogden om preliminära beräkningar av årsinkomster inte stämmer med det faktiska utfallet. Utredningen föreslår därför att bostadsbidrag och underhållsstöd ska grundas på månatliga historiska inkomstuppgifter.

Utredningen föreslår även att en statlig underhållsreglering ska ersätta underhållsstödet, att ett nytt bostads- och familjestöd, Bofast, ska ersätta dagens bostadsbidrag och att de behovsprövande bidragen ska delas upp i tre delar – stöd till barns kostnader, till boendekostnader och till särlevande.

Förvaltningen ser positivt på utredningens förslag då risken för skuldsättning gällande bostadsbidrag och underhållsstöd kan minska.

Bakgrund

Den 30 augusti 2018 beslutade regeringen att ge befogenhet till statsrådet och chefen för Socialdepartementet att med hjälp av sakkunniga utreda de regler som finns gällande bostadsbidrag och underhållsstöd för att öka träffsäkerheten och minska skuldsättning. Den 13 februari 2020 fattade regeringen beslut om att utredningen

även skulle innefatta hur särskilda skäl för att fortsätta lämna underhållsstöd kunde förtydligas och tillämpas.

Utredningen fick namnet *Utredning om bostadsbidrag och underhållsstöd – minskad skuldsättning och ökad träffsäkerhet (BUMS)*. Den har nu presenterat betänkandet *Träffsäkert*, som består av de två delarna *Införande av månadsuppgifter i bostadsbidraget och underhållsstödet* och *Ett nytt bostads- och familjestöd (Bofast) och statlig underhållsreglering*.

Socialdepartementet har skickat betänkandet på remiss och Stockholms kommunstyrelse har i sin tur remitterat förslaget till ett antal instanser inom staden, bland annat Farsta stadsdelsnämnd, för yttrande senast den 26 maj.

Remissens i sammanfattning

I den första volymen lyfts att skulder på grund av återbetalning av bostadsbidrag sammantaget är de största skulderna som enskilda har till Försäkringskassan.

Nuvarande regelverk för bostadsbidrag baseras på preliminära utbetalningar grundade på uppskattningar av framtida årsinkomster. Detta leder till att personer med förändrad årsinkomst löper högre risk att hamna i skulder och/eller hos Kronofogden. För att minska risken att personer som beviljas bostadsbidrag blir skuldsatta föreslår utredningen att bostadsbidraget istället ska grundas på månatliga historiska inkomstuppgifter ur arbetsgivardeklarationer på individnivå från Skatteverket.

Vidare framgår det i utredningen att underhållsstöd finns till för att kunna garantera ett barns försörjning när en bidragsskyldig förälder av olika anledningar inte betalar underhåll för barnet. Enligt nuvarande regelverk görs en uppskattning av förälderns betalningsförmåga utifrån barnets ålder. Om föräldern inte klarar av att betala det fulla beloppet kompletterar staten med resterande belopp.

Ett problem med nuvarande regelverk är att förälderns betalningsförmåga kanske överskattas. Det kan då leda till att hen hamnar i skuld. Det omvända problemet finns också, att föräldrars faktiska betalningsmöjligheter kanske inte nyttjas då man tittar på inkomster två år tillbaka i tiden när beslut om underhållsstöd fattas.

Ett tredje problem är att beslut om belopp fattas för ett helt år och ska betalas varje månad. Bidragsskyldiga med varierande inkomster kan därför drabbas av ojämn betalningsförmåga vilket kan leda till

att underhållsstödet kan bli både för högt och för lågt i förhållande till hens ekonomiska möjligheter.

Utredningen föreslår att betalningsbeloppet ska grundas på aktuella månadsuppgifter. Detta ökar träffsäkerheten gällande betalningsförmågan och minskar risken för skuldsättning.

De nya förslagen ska generera minskad skuldsättning och minskade utbetalda belopp av bostadsbidrag samt vid utbetalning av underhållsstöd. Utredningen pekar samtidigt på att dess förslag kan komma att få betydande konsekvenser. Den tidsmässiga överensstämmelsen mellan behov av bostadsbidrag och utbetalning kommer att påverkas. Samma konsekvens gäller för underhållsstödet. En annan konsekvens är att administrationen och ett utvecklat IT-stöd hos Försäkringskassan blir dyrt.

I den andra volymen föreslår utredningen att en statlig underhållsreglering ska ersätta underhållsstödet och att staten endast ska bevilja bidrag när föräldrars ekonomi inte räcker till. Föräldrar ska tillsammans dela på barnets försörjning utifrån sin ekonomiska förmåga då de är gemensamt ansvariga för barnets underhåll. Detta ska gälla oberoende av om barnet bor varaktigt med den ena föräldern eller inte. Beloppet för statlig underhållsreglering föreslås baseras på föräldrars månatliga inkomstuppgifter. Förslaget ska även generera bättre förutsättningar för föräldrar att komma överens om underhållsbidrag.

Vidare föreslår utredningen att ett nytt bostads- och familjestöd, kallat Bofast, ska ersätta dagens bostadsbidrag och att de behovsprövande bidragen ska delas upp i tre delar – stöd till barns kostnader, stöd till boendekostnader och stöd till särlevande.

Stöd till barns kostnader är till för hushåll som har otillräcklig inkomst och där bidraget ska ge stöd till rimliga individuella kostnader för ett barn.

Taket för stöd till boendekostnader ska höjas och anpassas för en bostad utifrån antalet barn i hushållet, men som mest för fem barn. Bidraget ska stärka möjligheterna för hushåll med otillräcklig inkomst att kunna efterfråga en god bostad.

Ett särlevandetillägg för särlevande boföräldrar¹ som får mindre än hälften av den statliga underhållsregleringen (underhållsstödet) ska kompensera hushåll med låga inkomster att tillgodose barns behov.

Utredningen föreslår slutligen att flerbarnstillägget ska tas bort för det andra och tredje barnet för att kunna finansiera ovanstående förslag och förbättra fördelningen i bidragen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för individ- och familjeomsorg.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på utredningens förslag då risken för skuldsättning gällande bostadsbidrag kan minska. På så sätt kan förslagen vara positiva för bidragsberättigade.

Förvaltningen drar även slutsatsen att en betalningsskyldig förälder kommer att ha lättare att betala ett underhåll som bestäms utifrån aktuell inkomst. Detta är viktigt då skuldsättning generellt kan vara en hindrande faktor när det gäller att komma ut i självförsörjning, dels genom ökad fysisk och psykisk ohälsa, dels genom att hämma motivationen att hitta annan försörjning.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Gunilla Ekstrand
Stadsdelsdirektör
Första stadsdelsförvaltning

Therese Grahn
Avdelningschef
Första stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Betänkandet Träffsäkert (SOU 2021:101) volym 1
2. Betänkandet Träffsäkert (SOU 2021:101) volym 2

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Gunilla Ekstrand, Stadsdelsdirektör	2022-05-04
Therese Grahn, Avdelningschef	2022-05-04